

Verslag van het college van kerkrentmeesters 2023

Algemeen

De jaarrekening 2023 is met name bepaald door de volgende omstandigheden:

- invulling van het pastoraat;
- opbrengsten levend geld;
- kerkdiensten in het MFC;
- verkoop van de voormalige kosterwoning aan de Hôfsleane 25;
- energielasten;
- beleggingsstatuut en beleggingsresultaten;

In dit verslag zal dit verder terugkomen bij de diverse posten van de jaarrekening.

1. Pastoraat

Vanaf 1 september 2022 is ds. Rob Bergsma voor 70% predikant in onze gemeente. Ds. Arend Bouman heeft gedurende in 2023 tot en met maart ondersteuning verleend aan het pastoraat. In 2023 is nog geen besluit genomen over externe aanvulling van het ouderenpastoraat en de begeleiding van het jongerenwerk. Hierdoor zijn de kosten van het pastoraat weliswaar hoger dan in 2022, maar lager dan begroot.

2. Opbrengsten levend geld

Dit betreft de vaste vrijwillige bijdragen en collecten. Deze bijdragen zijn onmisbaar voor het in stand houden van onze kerkgemeenschap. Ondanks een afnemend aantal leden zijn deze bijdragen in 2023 zelfs iets hoger uitgekomen dan in 2022. Een woord van dank is gepast voor deze blijken van een betrokken gemeente.

3. Kerkdiensten in het MFC

Vanaf juni 2023 worden om de week weer kerkdiensten gehouden in MFC het Stedhûs. Met Stichting Exploitatie MFC Berltsum is een gebruikersovereenkomst gesloten voor een periode van 10 jaar voor een bedrag van € 25.000 per jaar. Dit bedrag wordt gedurende de looptijd van de overeenkomst jaarlijks met 3% verhoogd. Behalve de tweewekelijks kerkdiensten zijn ook de kerkelijke vergaderingen en twee gemeente avonden inclusief koffie en thee begrepen in de gebruikersovereenkomst. Deze kosten worden verantwoord als kosten kerkdiensten. De hierdoor ontstane toename van de kosten wordt voor een groot deel gecompenseerd doordat de koster nu minder uren werkt. De eerder verwachte besparing op energiekosten is door de hogere tarieven helaas niet gerealiseerd.

Voor de diensten in het MFC is een nieuw Liturgisch Centrum aangeschaft voor een bedrag van € 11.750.

Dit bedrag is onder de kosten van Installaties en inventarissen verantwoord.

4. Verkoop kosterwoning

In dit verslagjaar is de voormalige kosterwoning aan de Hôfsleane 25 verkocht. De verkoopopbrengst bedroeg na aftrek van kosten € 282.000. De boekwaarde bedroeg € 290.000. De boekwaarde was inclusief € 84.0000 aan eerdere herwaarderings conform de richtlijnen van de PKN. De vrijval van de herwaardering is onttrokken aan de Herwaarderingsreserve niet-kerkelijke onroerende zaken. Het verlies ten opzichte van de boekwaarde is verantwoord onder de incidentele lasten.

5. Energielasten

In 2023 is de wereld geconfronteerd met extreme energietarieven. Het Collectief Energie voor Kerken, waar wij bij aangesloten zijn, had bovendien voor 2023 op een, achteraf gezien ongunstig moment de energie voor 2023 ingekocht. In de begroting was reeds rekening gehouden met een aanzienlijke toename van de energielasten voor de Koepelkerk en 't Centrum. In 2022 waren deze kosten € 8.000, voor 2023 was € 19.000 begroot. De werkelijke kosten zijn uitgekomen op € 23.000. Voor de Koepelkerk zijn de kosten vrijwel op de begroting uitgekomen door een aanzienlijke besparing op het gasverbruik. Voor 't Centrum is dit helaas niet gelukt.

Om de energiekosten te beheersen is in 2023 is op kosten van provincie Fryslân een energiescan uitgevoerd voor zowel de Koepelkerk als 't Centrum. In 2023 is een plan gemaakt voor energiebesparende maatregelen voor 't Centrum. Een eerste subsidie aanvraag is helaas afgewezen, maar mogelijk zijn er in 2024 nieuwe kansen. Voor de Koepelkerk is een nieuwe CV installatie aangeschaft. Hoewel de start niet geheel probleemloos was, is er hard gewerkt aan een oplossing. De kosten van de nieuwe CV installatie waren in 2023 € 16.000. Dit bedrag is ten laste van de onderhoudsvoorziening van de Koepelkerk gebracht.

6. Beleggingsstatuut en beleggingen

In 2023 is het beleggingsstatuut herzien en goedgekeurd door Het Generale College voor de Behandeling van Beheerszaken van de PKN. Het beleggingsstatuut is gericht op aandelen en obligaties en wordt aangemerkt als Gematigd defensief met gemiddeld een 50/50 verdeling tussen aandelen en obligaties. Het beheer van de beleggingen is ondergebracht bij de Rabobank als Rabo Beheerd Beleggen Exclusief. Het totaal van de beleggingen bedroeg eind 2023 € 523.992. Het koersresultaat bedroeg positief € 28.611 (2022 € negatief € 82.786). Van de beleggingen heeft 325.000 (2022: €300.000) betrekking op het kerkhof (ontvangen afkoopsommen graven) en € 61.140 (2022: 57.519) op het Annigje Hagerfonds.

In 2023 is € 100.000 uit de verkoopopbrengst van de kosterwoning aan de Hôfsleane 25 toegevoegd aan de beleggingen.

Voor het positieve verschil tussen de aankoopprijs en de balanswaarde van de beleggingen wordt de Reserve koersverschillen aangehouden. Van de totale koerswinst op de beleggingen van € 28.611 is € 12.093 toegevoegd aan de Reserve koersverschillen. De resterende koerswinst van € 16.548 heeft betrekking op verkochte beleggingen. Hiervan is € 2.263 als evenredig deel toegevoegd aan het Annigje Hager Fonds en € 14.255 ten gunste van de exploitatie gebracht.

7. Herwaarderings onroerende zaken

De PKN schrijft voor dat de landerijen en gebouwen, met uitzondering van kerkgebouwen, worden gewaardeerd op actuele waarde. De actuele waarde wordt benaderd door voor de gebouwen de

WOZ waarde te kiezen met een peildatum die twee jaar voor de verslagdatum ligt. Voor de landerijen wordt de jaarlijks door de belastingdienst gepubliceerde fiscale waarde gebruikt. Dit resulteert in jaarlijkse herwaarderingen, die als incidentele baten of lasten moeten worden gepresenteerd. We volgen dit beleid, maar onder protest. De landerijen zijn bedoeld als inkomstenbron voor het pastoraat. Dit geeft een onjuist beeld van de resultaten. Dit jaar is de herwaardering € 221.917 en in 2022 € 109.317.

8. Resultaat 2023

Het jaar 2023 is afgesloten met een positief resultaat van € 62.430 (in 2021 negatief € 145.900). De hiervoor besproken gebeurtenissen hebben alle in meer of mindere mate effect gehad op het resultaat. Het positieve resultaat is vooral toe te wijzen aan de verkoop van de woning aan de Hôfsleane 25. Het exploitatieresultaat van het kerkhof bedroeg in 2023 positief € 11.956. In 2022 was dit positief € 5.991.

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen ad € 2.352.508 bestaat voor het overgrote deel uit landerijen en gebouwen. De pachtopbrengsten en huren zijn geheel noodzakelijk voor de exploitatie. De reguliere exploitatie opbrengsten bestaan voor 40% uit opbrengsten uit onroerende zaken. Dit maakt het mogelijk voor onze gemeente om nog een predikantsplaats van 70% te hebben.

De pachtopbrengsten zijn van oudsher al bedoeld voor de instandhouding van de predikantsplaats, dit waren de zogenaamde pastoralia. Daarnaast waren landerijen in eigendom ten behoeve van het onderhoud van het kerkgebouw. De pachten kwamen voorheen rechtstreeks toe aan de predikant en deze kreeg een klein traktement van de overheid. Later is dit gewijzigd in een hoger traktement en vielen de pachtopbrengsten toe aan de plaatselijke gemeente ter bekostiging van het hogere traktement.

Onder de overige niet kerkelijke gebouwen is de voormalige pastorie aan de Tsjerkestrjitte 4 opgenomen. Deze woning wordt verhuurd als woning met bedrijfspand. Een belangrijke overweging om dit pand in eigendom te houden is, dat dit kadastraal één geheel vormt met de Koepelkerk en het kerkhof. In de verhuurovereenkomst staan bepalingen omtrent het gebruik van de Koepelkerk, het doen van begrafenissen en het klokluiden en een gezamenlijk pad.

Continuïteitsreserve

Het eigen vermogen bestaat dus geheel uit de continuïteitsreserve. Zonder deze reserve kan geen 70% predikantsplaats worden bekostigd. De 70% komt globaal overeen met de norm op basis van het aantal leden van de gemeente. De algemene (vrije) reserve is dit jaar volledig opgenomen in de continuïteitsreserve. Het resultaat over het verslagjaar wordt geheel toegevoegd aan deze reserve.

Belegbaar vermogen

Het belegbaar vermogen berekend volgens de voorschriften van de PKN bedraagt € 2.954.000. Het totaal van de beleggingen volgens PKN criteria bedraagt € 2.882.000. De specificatie van de berekening is opgenomen in bijlage 2 bij de jaarrekening.

Toekomst paragraaf

In het beleidsplan 2020 – 2025 is omschreven wat het toekomstig beleid is voor onze gemeente. Een belangrijk uitgangspunt is het zijn van Kerk in het dorp. De Kruiskerk en De Klinker zijn overgedragen aan de Stichting Vastgoed MFC Berltsum voor een multifunctioneel centrum voor het hele dorp Berltsum. De gemeente zet het bestaande beleid voort door om en om kerkdiensten te houden in de Koepelkerk en het MFC It Stedhûs. De reguliere vergaderingen en andere bijeenkomsten worden gehouden in het MFC. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan het vastgestelde beleid van de kerkenraad en gemeente.

In het beleidsplan is eveneens opgenomen het invullen van de vrijgevallen predikantsplaats met een 70% bevestiging van een predikant. Dit is ingegeven door de daling van het aantal leden gedurende de afgelopen jaren tot 685 eind 2023 en de daarmee gepaard gaande daling van de vrijwillige bijdragen. De meerjarenbegroting geeft aan, dat dit voor de komende 5 jaar een financieel haalbare bezetting van de predikantsplaats is.